

Του Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Καθηγητού Πανεπιστημίου

Βάδιζε μαζί μου (vademe cum)

«Καί νέον έτος άριθμεί ή τοῦ Χριστοῦ περιτομή». Αυτή ή φράση πού και έφέτος μās έψαλλαν στα κάλαντα τά παιδιά, πέρα από τó συγκεκριμένο γεγονός τής επί γής ζωής τοῦ Κυρίου πού αναφέρει, μās θυμίζει και τόν καινούριο χρόνο πού μπαίνει και τόν προῦπαντοῦμε μέ τόσες προσδοκίες και έλπίδες. Γιατί όχι και μέ πολλές αποφάσεις για περικοπές και προσθήκες σέ αυτά πού περιμένουμε νά έλθουν.

Πολλοί από έμās είμαστε μάλιστα διατεθειμένοι νά σχεδιάζουμε καθημερινά τó τί θά κάνουμε και τó βράδυ ν' αναλογιζόμαστε για τó πώς πήγε ή ήμέρα πού πέρασε. Άλλοι, αυτόν τόν προῦπολογισμό-άπολογισμό τόν καταγράφουν ως ισολογισμό καθημερινά έν είδει ήμερολογίου. Έτσι μπορούν ν' ανατρέχουν άργότερα, στό τέλος τής χρονιάς, για νά έλέγξουν τί από όλα εκείνα πού σχεδίασαν πραγματοποιήθηκε.

Πολλοί, βέβαια, δέν έπιχειροῦν κάτι τέτοιο για κάποιον έλεγχο. Άρέσκονται σ' αυτήν τήν καταγραφή σαν προσωπικό διάλογο μέ τόν έαυτό τους, για νά βλέπουν ή νά αναζητοῦν τόν κερδισμένο ή για άλλους τόν χαμένο χρόνο τους. Θα έλεγα, ένα είδος «ήμερολογίου καταστρώματος», μιάς και ή ζωή μας είναι ένα καράβι μέ τó οποίο

διασχίζουμε τή θάλασσα τοῦ βίου μέ τις καλοκαιρίες και τις κακοκαιρίες του.

Η Έκκλησία, άλλωστε, μέ πλοίο παρομοιάζεται, *νοητή ναῦς*, και τó ήμερολόγιο τής σήματα και σταθμούς πορείας μās υποδεικνύει μέ τις γιορτές τῶν άγίων Της και τις λατρευτικές περιόδους. Όλα αυτά μās οδηγοῦν και μās καθοδηγοῦν. Οί έορτάζοντες άγιοι γίνονται «σηματοῦροι και κήρυκες» στήν ένιαία άνακύκλησή μας. Κάθε μέρα έχει κάτι νά μās υπομνήσει, κάτι τó οποίο έμπλέκεται μέ τά καθημερινά μας σχέδια ή ακόμα και τά βραχυπρόθεσμα, τά μεσοπρόθεσμα και τά μακροπρόθεσμα όνειρά μας. Άσφαλώς, για τó έκκλησιαστικό έτος ή Έκκλησία μας έχει και έκδίδει τά *Μηναία*, τó *Τριώδιο*, τó *Πεντηκοστάριο*. Αυτά τά βιβλία, όμως, δέν είναι για τόν καθένα. Έννοῶ, ότι οί πιστοί δέν κατέχουν μιά τέτοια «βιβλιοθήκη». Αναζητοῦν έν τούτοις άλλες μορφές ήμερολογίων πού νά τοῦς παρέχουν τις στοιχειώδεις πληροφορίες αλλά και κάποιον χώρο για τόν σχεδιασμό και προγραμματισμό τῶν ήμερῶν τους.

Υπάρχει ασφαλώς μεγάλη προσφορά στή ζήτηση αυτή. Έκδοτικοί οίκοι έπιδιώκουν όλο και πιο πολύ νά κατακλύτουν τήν αγορά μέ πρωτότυπες ιδέες πού νά καλύπτουν και άλλα ένδιαφέροντα: καλλιτεχνικά, ιστορικά, οικονομικά, γεωγραφικά κλπ.

Διάφοροι σύλλογοι προβάλλουν τις δραστηριότητές τους πάλι υπό μορφή ήμερολογίων και θέλουν να υπενθυμίζουν στα μέλη τους ότι είναι κοντά τους για να βαδίζει το ήμερολόγιο μαζί τους ως *vademecum* (βαδίζε μαζί μου) όλο το έτος. Έτορίες επίσης καθώς και Ί. Μητροπόλεις και θρησκευτικοί σύλλογοι προμηθεύουν ήμερολόγια. Άλλοι τα προσφέρουν δωρεάν, άλλοι αντί αντίτιμου για να καλύψουν διάφορες ανάγκες για τα έργα τους.

Είναι αλήθεια, ότι αυτές οι εκδόσεις προκαλούν και κάποια άμιλλα μεταξύ Έτοριών και Μητροπόλεων αλλά και στην ίδια την Έτορία ή Μητρόπολη, έτσι ώστε να προσπαθεί κάθε χρόνο να παρουσιάσει κάτι καλύτερο και βελτιωμένο σε σχέση με το περσινό. Άλλες φορές μέσω του ήμερολογίου αναγγέλεται και η έμφαση που δίδεται στο προγραμματιζόμενο ποιμαντικό έργο της επόμενης χρονιάς, γι' αυτό και διακινούνται τα ήμερολόγια πολύ πριν από την πρωτοχρονιά για να εν-ημερωθεί ο κόσμος προς τα που να στρέψει την προσοχή του.

Μέσο προβολής ιδεών

Γνωρίζουμε άλλωστε, από έρευνες που έγιναν τα τελευταία χρόνια, ότι ο καλύτερος τρόπος να διαδώσει κάποιος τις ιδέες του είναι να τις προβάλλει μέσω ήμερολογίων. Ο κάτοχος ενός ήμερολογίου ανατρέχει καθημερινά σ' αυτό. Έτσι έχει την ευκαιρία να έλθει σε επαφή με την ιδέα και να την αφομοιώσει με δύσεις. Αν μάλιστα προσφέρεται και με κατάλληλο τρόπο, τότε είναι πιο εύπεπτη και αποδίδει. Υπάρχουν συγκεκριμένα παραδείγματα επαναστατικῶν κινήματων και ομάδων,

όπως τῶν μαύρων τῆς Ἀμερικῆς, που στρατολόγησαν όπαδοὺς με τὸ ἀπλὸ αὐτὸ μέσο. Αὐτὰ γράφονται μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ δείξουμε τὴ δύναμη ἐπὸς ἀκόμα μέσου τῆς κατηγορίας... Μ.Μ.Ε.!

Θὰ ἦταν πολὺ ἐνδιαφέροντα μία ἔρευνα ποὺ θὰ ἀναζητοῦσε καὶ θὰ ἀνέλυε συστηματικὰ τὴν παραγωγή τῶν ήμερολογίων τῶν Ί. Μητροπόλεων. Θὰ ἦταν χρήσιμο νὰ τεθοῦν ἐρωτήματα τοῦ τύπου: γιατί ἐπελέγη τὸ τάδε θέμα; ποιές ἦσαν οἱ πηγές συγκροτήσεώς του; τί ρόλο παίζει ἡ εἰκονογράφηση; τὰ θέματα ἐπιλέγονται βάσει συγκεκρι-

Ρόμπερτ Ράουτσενμπεργκ «Απόθεμα» 1961, Μουσείο Ἀμερικανικῆς Τέχνης, Ουάσιγκτον. Ἀπὸ τὴν ἐκθεσὴ τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης στὸ Λονδίνο με τίτλο «Ἀνίχνευση τοῦ χρόνου» τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2000 («Ἡ Καθημερινή» 28 Δεκεμβρίου 2000).

κριμένων αναγκών και κριτηρίων; Τα αποτελέσματα μπορεί να οδηγούσαν έρδεχομένως και σε κάποια αναθεώρηση προτεραιοτήτων και στόχων ή ακόμα και ένοποιήσεις. Πιστεύω ότι μία τέτοια διερεύνηση θα διευκόλυνε στην έξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων. Χρήσιμη θα ήταν ίσως και μία πανελλαδική συνάντηση τών υπευθύνων για τα ήμερολόγια που έκδίδουν οι Έ. Μητροπόλεις ή και μεγάλες Ένορίες. Θα άντηλλάσσαν απόψεις και για τόν τρόπο που γίνονται άποδεκτά έκ μέρους τών παραληπτών. Στη συνέχεια, θα μπορούσαν με νέες ιδέες να δουλέψουν με ομάδες έργασίας κατά την έπιστροφή τους στην έδρα τους άμα τη λήξει της συναντήσεως.

Μορφή ποιμαντικού έργου

Χρειάζεται άραγε κάτι τέτοιο; Γιατί όχι; Αν ένα ήμερολόγιο αυτού του τύπου είναι μία μορφή ποιμαντικού έργου, γιατί να μη τήν έκμεταλλευτούμε και να δώσουμε τó καλύτερο δυνατò αποτέλεσμα; Από τα ήμερολόγια που οι έκδóτες τους είχαν τήν καλωσύνη να μās τα στείλουν με τις εύχες τους για τó σωτήριο έτος 2002 διαπιστώνουμε αυτή τήν ποιμαντική μέριμνα τών σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών, τών άσιωτάτων Έγουμένων ή τών εύλαβεστάτων Έφημερίων και εύτεβών λαϊκών να προβάλλουν ό,τι καλύτερο θέλουν να μεταδώσουν στους πιστούς. Θα έπιθυμούσαμε να είχαμε μπροστά μας τó σύνολο τών ήμερολογίων. Άλλά και τó μικρό δείγμα που διαθέτουμε μās δίνει έλπίδες και για τις προσεχείς έκδόσεις. Έστω, λοιπόν, και δειγματοληπτικά θα αναφέρουμε τα άφιερώνματα μικρών ήμερολογίων τσέπης.

Τής Άποστολικής Διακονίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος άφιερώνεται στο έερο βι-

βλίο τής Καινής Διαθήκης. Τής σταυροπηγιακής και συνοδικής Έ. Μονής άγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου (Κάλαμος Άττικής) στο Πανάγιο Πνεύμα. Του Έ. Ναού άγίου Νικολάου Καλλιθέας και άλλων ένοριών στη Μητέρα του Χριστού Παναγία. Τής Έ. Μητροπόλεως Ηλείας και Όλένης εις τόν άγιον Άπόστολον Παύλον. Τής Έ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας εις τόν Άγιον Άμβρόσιον Έπίσκοπον Μεδιολάνων. Τής Έ. Μητροπόλεως Πειραιώς στις μεγάλες έορτές τής Έκκλησίας μας. Τής Έ. Μονής Σινά στα θαύματα του άγίου Εύστρατίου, από έπιστόλιο είκοσοστασίου του φερωνόμου παρεκκλησίου. Τής Πανελληνίου Ένώσεως «Η Χριστιανική Άγωγή» εις τόν άγιον Νικόδημον τόν Άγιορείτην. Τής Έ. Μητροπόλεως Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων εις τó ίδρυμα χρονίως πασχόντων «Η Πλατυτέρα». Τής Έ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος στην όρθόδοξη έλληνική οικογένεια. Του ένοριακού Πνευματικού Κέντρου Έ. Ναού Εύαγγελιστρίας Λευκάδος στον πατέρα. Του έκδοτικού οίκου «Έπέκταση» με συνεκδότη τó βιβλιοπωλείο του Νεκταρίου Δ. Παναγοπούλου στον άκάματο έργάτη του Εύαγγελίου Δημήτριο Παναγόπουλο επί τή συμπληρώσει είκοσαετίας από τής κοιμήσεώς του.

Άπό τήν άπαρίθμηση αυτή διαπιστώνεται μία εύρεία και ποικίλη θεματολογία, τήν όποία θα ήταν εύχης έργο να τήν είχαμε στην πληρότητά της. Θα είχαμε τότε πολλά να ώφεληθούμε και ό καρπός της θα ήταν εκατονταπλασίον, γιατί οι άποδέκτες του θα ήταν πολύ περισσότεροι.

Έμεις μένει να συγχαρούμε και να εύχηθούμε καλή έπιτυχία σε όσους σχεδιάζουν τήν έπόμενη έκδοση... Αίσιον, λοιπόν, και εύτυχές τó 2002!